

Prioonhaigusega võidelnud Estonia esitantsija Anatoli Arhangelski tantsib nüüd taevastel lavadel

Pühapäeval andsid rahvusooper Estonia ja Eesti balletiliit teada kurva uudise – 3. märtsi õhtul suri Itaalias Udine haiglas prioonhaigust põdenud Estonia pikaaegne esitantsija Anatoli Arhangelski.

„Lahkunud on Eesti Rahvusballeti kauaaegne esisolist, imeliste rollide looja, erakordse pühendumusega lavaisiksus ning Eesti balleti kullafondi kuuluv Anatoli Arhangelski,“ mälestab teda koduteater. Eesti rahvusballeti juht Linnar Looris mälestab Anatolit kui hinnatud partnerit ja solisti, tänu kellele sündis laval hulk meeldejäävaid rolle: „Mälestan ja igatsen Anatolit kui head sõpra, erakordset tantsijat ning südamlikku kolleegi. Kallis Anatoli, saatku Sind taevastel lavadel suur edu!“

Anatoli Arhangelski paljude meeldejäävamate rollide hulka kuuluvad teiste hulgas Amedeo Modigliani, Othello, Peeter I ja printsid ballettidest „Uinuv kaunitar“, „Luikede järv“ ja „Pähklipureja“. Väljaspool teatrit oli ta prints oma abikaasale, baleriin Marika Muistele. Sotsiaalmeedias jättis abikaasa armastatud mehega hüvasti Vivaldi „Tormi“ ja valuskurbade sõnadega: „Only Music & Nature are healing medicine for me. Close your eyes, put the music very loud and just feel... allow yourself feel, really feel... all what comes out from your soul.../ Ainult muusika ja loodus on minu jaoks tervendavad ravimid. Sule silmad, pane muusika valjult mängima ja lihtsalt tunneta..., luba endal tunda, päriselt tunda... kõike seda, mis su hingest tuleb...“

Anatoli Arhangelski laval koos abikaasa Marika Muistega.
(Erakogu)

Võitlus kurja tõvega

Marika oli oma mehele partner nii elus kui ka laval. Hoolivuse ja armastusega hoolitses ta abikaasa eest ka siis, kui Anatoli 2021. aasta kevadel põdes Covid-19 haigust, mis küll näitas taandumise märke, kuid viis lõpuks tema tervise.

Pärast kurja viirust tundus, et kõik sai korda. Kui Eesti rahvusballett pärast koroonapiiranguid taas avati, tundis Anatoli end balletisaalis ja laval kehvasti – pea kippus valutama ja ringi käima, tasakaal oli häiritud, silmanägemine kehv, vasak käsi

ohtuleht.ee

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Eesti Rahvusballett
Linnar Looris
Teater

surises. Ta võttis haiguslehe ja lootis, et puhkus aitab taastuda, aga sümptomid aina süvenesid – tekkisid käekrambid ja topelnägemine, igapäevased tegevused muutusid keeruliseks. Abikaasa pidi korduvalt kutsuma kiirabi, kuid tehtud analüüsid ei andnud põhjust balletisolisti pikemalt haiglas hoida. Olukord aga halvenes iga päevaga. Juuni keskpaiku viidi Anatoli Ida-Tallinna keskhaiglasse, kus ta viibis üle kuu aja. Ta kaotas peaaegu täielikult kõnevõime ja nägemise, käed-jalad tõmblesid ja kiskusid krampi.

Eesti arstid tunnistasid, et tegemist on haruldase juhtumiga, millega neil pole kogemust. Pere toimetas Anatoli juulikuus Itaaliasse Udine haiglasse, kus ootasid ees vajalikud aparaadid ja spetsialistid. Eesti balletiliit kogus annetusi, et toetada armastatud artisti ravi. Marika oli mehele ööd ja päevad haiglas toeks ja hooldas teda. Augustis sai Anatoli Itaalias diagnoosi – prionhaigus, haruldane nakkav ajuhaigus, mida esineb maailmas vaid 1–1,5 juhtu miljoni inimese kohta aastas. Arstid kahtlustasid, et Covid-19 oli aktiveerinud ja kiiresti arenema ässitanud haiguse, mille kolle balletiartisti organismis juba olemas oli, kuid mis oleks võib-olla välja löönud alles hilisemas eas, kui üldse.

Anatoli Arhangelski 2012. aastal nimirollis balletis „Modigliani – neetud kunstnik“, mille eest pärjati ta 2013. aastal Eesti teatri aastaauhinnaga. Vasakult Maireret Peetson, Anatoli Arhangelski, Andrus Laur, Jevgeni Grib ja Marika Muiste. ([Estonia teater](#)) Annetustest oli palju abi

Jaanuaris rääkis Marika Õhtulehele, et Anatoli viidi möödunud aasta maikuu haiglast mehe Itaalias elava õe juurde. Anatoli oli voodihaige ega saanud end ise liigutada ega ka rääkida, aga tema seisund oli püsinud stabiilsena. „Haigus ei ole läinud hullemaks, aga ka mitte paremaks. Arstide jaoks on ta suur üllatus ja ime, et ta on nii kaua vastu pidanud, aga see on ilmselt seotud sellega, et ta on veel noor inimene ning organism on muidu terve ja tugev,“ avaldas abikaasa toona. Möödunud sügisel kolis Marika koos kahe lapsega Itaaliasse, et olla mehele lähemal ja tema eest hoolitseda.

„Siis käivad meeleolud üles-alla,“ tunnistas ta. „See lööb mul siiani jalad alt ära, sest saan aru, kui suur vahe on sellel, mis oli siis ja mis on praegu. Tunnen puudust, et ta oleks mu kõrval. Kui mul on madalamad hetked, tahan nii väga, et ta praegu hoopis minu eest hoolitseks. Et saaksin minna talle kaissu, et ta

hoiaks mind...“

Marika rääkis, et juhtunu on teda palju muutnud. „Olen aru saanud, et meil ei ole elus mitte millegi üle kontrolli. Võime ükskõik kui palju pingutada, aga elu ei allu meie kontrollile niikuinii, see tekitab vaid ärevust ja stressi. Sellepärast on ennast säästvam minna vooluga kaasa ja usaldada elu.“

Marika tänas tookord südamest kõiki heategijaid-annetajaid, kellele Anatoli haigus oli korda läinud. „See oli väga suur abi! Tahan tänada iga inimest, kes on kas või väikese summaga aidanud!“

Anatoli Arhangelski 2012. aastal nimiosas balletis „Modigliani – neetud kunstnik“ koos Alena Shkatulaga. ([Estonia teater](#))[Balletitantsija Anatoli Arhangelski](#)

Anatoli Arhangelski lõpetas 1996. aastal Tallinna balletikooli, kus tema erialaõppejõud oli Ago Herkül. Samal aastal asus andekas tantsija balletiartistina tööle ooperi- ja [balletiteatrisse Estonia](#), kus tõusis juba 2003. aastal solisti ja hiljem esitantsija staatusesse. Aastatepikkuse tiipsemel tööga kirjutas ta end publiku südamesse.

2012. aastal pälvis Arhangelski ERGO tantsupreemia ning 2013. aastal pärjati ta Eesti [teatri](#) aastaauhinnaga Amedeo Modigliani rolli eest balletis „Modigliani – neetud kunstnik“, Eisensteini rolli eest balletis „Rosalinde“ ning Lescaut' ja Vangivalvuri rollide eest balletis „Manon“. 2022. aastal, kui Arhangelski oli juba väga haige, tunnustas vabariigi president teda Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.

Allikas: [rahvusoper Estonia](#)

Mis on prioonhaigus?

Prioonhaigused on ülekanduvad käsnjad ajuhaigused. Need on mitme liigi imetajate, sealhulgas inimese väga pika peiteajaga ajuväärastuslikud nakkushaigused, mida tekitavad prioonid.

Ajurakkudesse kuhjuvad valguladestused ja neis tekivad vakuoolid. Rakud hävivad koldeliselt ning ajukoe preparaatidel on mikroskoobiga vaadatuna käsnataoline ehitus. Tekivad liikumis- ja koordinatsioonihäired, inimesel mälukaotus ja nõdrameelsus. Haigus lõpeb surmaga.

Allikas: „Eesti entsüklopeedia“